

Baltijas Semkopis.

Apstolejams:

"Balt. Semt." Administrācijā, Rīga, Aleksandra bulēvarā № 1. un redakcijā: Jelgavā, Katolu-eelā № 2. Vef tam Rīgā: Schillinga, Kapteina un Lutvana grahmatubodis un pee kopmana Verchendorff, pilz. Kalku-eelā № 13. Jitās pilnībātās: vijas grahmatubodis. Uslaukeem: — pee pagasta — valdekm, mahātajeem, skolotajeem, &c.

5. gads.

Riga, 18. julijs.

M a F à :

Ar Peelitumu: par gadu 3 rub., par $\frac{1}{2}$ gadu 1 r. 60 l.
 Bes Peelituma: par gadu 2 rub., par $\frac{1}{2}$ gadu 1 r. 10 l.
 Par pēcītīšanu ar pāstu un tāru esemplarzi, veen' alga waj ar jeb Bes Peelituma, jaamšā 60 lāp. par g. un 25 lāp. par $\frac{1}{2}$ g. Sludinājumi un pēneem wijsas apstelējamās weetās pret 8 lāp. par sītū rindām.

№ 29. Lihds ar Baltijas Semkopi ik nedelas išnauk Peelikums ar stahsteem un derigu laika-kawekli; maksā 1 rub. par gadu, 50 kāp. par pusegadu.

1879.

Saimneezibas nodaka.

Kà labakàs weelas mehflos no ißgaroschanas
pasargajamas.

Par scho preefschmetu jau gan daschfahrt ir rafstts un daschadi
lihdselli un padomi issaziti; tomehr tas ir tik swarigs un eewehibas
wehrts, ka par to wehl kahdi padomi pasneegti, nemas nebuhtu neweeta,
jo tad jau semkopis tos tikai waretu ismehginat un to labako paturet.

Kā sinams, oglu-skahbais amoniaks ir mehslu wisderigakā fastahwes dala un tadehk tād ari semkopini jabuht alash usmanigam, kā tas netaptu neleetigi isgaifinats, bet mehslös atpakal faturets. Pehz eewehrojamako kihmiku padomeem schim noluhkam buhtu gipfis lihds ar kaiiniti derigakais lihdsellis; jo gipfis fastahw is sehra skahba falka, t. i. weels, kas ar oglu-skahbu amoniaku saweenots, rada sehra-skahbu amoniaku un oglu-skahbu falki. Kad sehra-skahbais amoniaks ir weels, kas nebuht ne-isgaro, tād tas, kā saprotams, zaur gipfī nahk tahdā weidā, kur tas mehsleem teek usturets. Ja nu semkopis gipfī leetā mehslu ustureschana, tād to war darit wislabaki kuhki, kur tas ari lopeem nahk par labu, bet newis laukā, us mehslu weetas. Pee mehslu sadalishchanahs kuhki ronahs ar weenu amoniaks un oglu-skahbe, kas lopu azihm un asinihu, tapat ari leellopeem us peena-ahderehm dara kaitigu eespaidu, un schis launums tād nu zaur gipfcha iskafisshchanu top nowehrjs. Daschi gan faka, kā tād mehslus laukā ismestus waijadsetu atkal no jauna apkaifit, tadehk kā tee nu tahlaki sadalahs un tahdā wihsē rada wairak amoniaka. Bet rahdahs, kā tas tā wis naw, jo lihds ar amoniaku nu ronahs ari humuša-skahbe, zaur kuru eewehrojama dala no attihstiju-schā amoniaka top ūastita. Tomehr ar to naw wis teikts, kā buhtu par launu, kad pehz eespehjas ir laukā mehslus wehl laiku pehz laika ar gipfī pahrkaifa, nebuht nē, turpreti waj nu wairak jeb masak, bet labums zaur to ar weenu atlehks.

A. M.

Par angku koku mehfloscham.

Auglu kokus nedrihkfst ne kaf leelata mehrâ ar frischeem stala
mehfleem mehfslot, kâ to deemischehl dajchi semkopji scho pawasaru
zaur neprashanu darijuschi un tâ sawus dahrgos kozinus pa wisam
nomaitajuschi.

Sauneem auglu kozineem peeteek, kad semi gar zelmu tik tahlu, zif kronis sneedj, zaur pahri reisas usrafchanu gadâ, tihru tura no sahles un katra rudeni druszin mehslo ar kompostu, jeb ja tas naw pee roka, ar treknahm grahwju un dihku semehm jeb ar schahdeem tabdeem gruntscheem.

Wezi koki, lai wairak augku nestu, mehslojami julijā ar wezu, labi isruhguschu un pa pujei ar uhdeni aileetu wirzi; jo schahda mehsloschana paweizina seedu pumpuru attihstischanos preefch nahkofcha gada un palihds uj koka buhdameem augleem labaki isgatawotees. Pee schihs mehsloschanas wihses ja-isdur ar spizu meetu semē zaurumi, tahlā tahlumā no kokeem, zif tahlu ktoni sneedsahs un tanis wirza ja-eleij. Uj reisu tikai newaijaga par dauds leet, preefch ne wiſai leeleem kokeem peeteek ar 2 lihds 3 spaneem. Ja feme fausa, tad pehz kahda laika leeschann war atkal atjaunot, tikai zaurumi pehz latras leeschanas aistaifami. Rudens lailā wezus kokus aprolot, war

ari mehslot ar ihseem satrenejuscheem stala mehsleem, pelneem jeb kompositu, bet mehslus ne kad nedrihst zeeschi pee foka zelma jeb saknehm likt. Beidsot eewehsu fatram, kufsch wehl neprot ihsti auglu fokus kopt, muhsu zeen. tauteescha Klevers'a funga grahamatinu „Masais ahboku dahrseeks,” kurā fatram teek freetnas mahzibas par auglu foku kopschanu pasneeqtas.

Pogu Janis.

Pret miltu samaitaschanos farsta laikā.

Milti teek pa leelakai dalai samaitati zaur kodehm, no kurahm
tos tikai war glahbt, ja klehti tura tihru, alasch iswehdina un miltus
dauds reisas apgrofa. Ir jau kodes miltos eeweefschahs, tad milti
ar drehgnahm drehbehm apklahjami, kuras tad wijsas kodes un firmji
salafahs, ta fa winus war nomaitat.

Tahkak ir milteem loti skahdigi masee, tik ko ar azihm faredhsamee miltu kuhainischi. Ir schee eeweesujschees, tad fahl miltu wirsus wairaf jeb masak kustet, milti dabon saldu meduswihfigu smaku un ruhktu, sihwu garfchu; ir wini par dauds miltos, tad reti isdooses tos paglahbt. Weeniga palihdsiba ir pret scheem nekaunigeem weeseeem, kad miltus alasch pahrmaisa, labi pahrssija, klehti alasch iswehdina un tura tihru.

Pret koliku. Kà wairak gadus ifmehginatu un par derigu atrashu lihdselli pret koliku (ihwelehm) pee firgeem un ziteem lopeem, waru eewehlet, maitsitu lopu elu (Biehösl) ar saldu peenu. Tik lihds fa firgs slims palizis, waijaga tuhlin neint pusstopa salda peena, tam pеelet masu ehdamu faroti lopu elas, labi salultschinat un tad firgam eeleet. Kad firgam slimiba wehl uj reiss nestahjahs, tad pehz brihtina sahles otru reiss eeleijamas. Lopu elu ir fatra laba apteeli dabujama un naw wifai dahrga.

Lauka Ķimenes. Lauka Ķimene ir lopu baribas stahds, kas zitahm sahlehm premaisits, lopu weſeliba ir no leelas wehrtibas. Ķimenehym ir ta ihpaſchiba, daschadu ee-ehstu augu uspuhſchanu atspehkot. Lopu uspuhſchanā no jaima trelna ahbolina, ganibās jeb stahds pee ſehka-baribas tikai koti reti atgadahs, ja Ķimenes pee ahbolina fehtas. Tapat kolika, kura daudz reiſes pee ſirgeom eerodahs no par daudz jaunas ahbolina ſehka-baribas, ne kad ne-eeradisees, ja pee ahbolina buhs Ķimenes bijusčas.

Preefsch schujamahm maschinehm ir ta labala smehre
iskaidra glizerin ela, ta ne kad nesabeeše un tamdehl nepaleek maschine
smaga, kà no zitahm smehrehm. Ari skei, kuri drehbei pessitos zaür
ià smehretru maschini. ix loti weeali ifmasagajami. Boau Janis.

Wehl Fahds wahrds var vafchreflami.

Lihds ihm domaja, ka Amerika esot "ta feme tahs paschrellames," bet tagad ja-atschit, ka muhšu "Deewa semite" žamá sind Ameriku wehl pahrspehj, t. i. zeel muhšu paschstamee reclames kaleji war rehkinat us semneku weeglprahitbu un lehtiziblu. Paschstamee lihdselti: "tautiba," "brahki taupeeschi," brandwihna un grashazzigaru peebahwaschana preeksch andeles ic, ka leekahs, wiser wairs newell — tagad dasch'i saht jau pa amerikanisti paschrellamen ar brulatamas palihgu.

Weenu no tsahdahn papihix paishirellamehm mehs ejam paishpreeduschi sawo
26. numura. Kä jau bija parejdams, teizaná firma ieb freeinee brachii Martinson
nespehj attaisnot wineem usrahditós nepareishtas. Attaisnoschanahs weizá wini, to
atal zitadl nebjia Jagajdams, ilseetá nepellahsigs wahrdus, bet pée tam sinams ne
peemirst to wisswariqado leetu, proti ſewi un ſawu prezí ußlamet. Wini
laiduschi wolam ſewischlu, pée V. Dihrla tga drukatu ralstu, to daschi laitakrsti iſ
platifuschi, eekam mehs ſcho paishu ralstu, lä pret preses litumicem ſastahditu, bijan
atradijuschi.

Re weens no mums gan nesagaibis, lai mehs ar scheem isweizigeem paesch
resslames talejeem celaischamees strihdinds. Kad mehs ar wiseehn, kas fewi un sawu
prezi pa amerikanisti usslawé, gribetum sahlt strihdetees, tad mums buhtu pilnas rokas
darba ne ween ar dascheem mehsli andelmaneeem, bet ari ar Tschiganeem, kas sawus
alloos un libos sigrus usteiz, ar Schihdineem, kas sawas dseltenas illes slawé re
Muhsu nodoma ir tikai, zeen, publifi attal no jauna nijrahdit uj tam, zit tahl
Martinsonu brahki eet sawa paeschresslamee un zit mas eenesla ir, tai tizet.

Vispirms minetee lgi sawā reklameš-rakstīnā ar trelneem burteem aplecezina
ta Balt. Semkopis ar Rīgas politehnikas ķīmisko ijmeli. stanžu ne lahdā salārā ne
stahwot un ta šci stanžija ne kahbus pahrskatus par analizeereteem mehslēem nepe
sūhtot. Sawā 26. nrā nodrukātās finas redaļa jeb pate ihluhgusehs jeb ijskaitījusi i
minetās stanžas grahmatahām un pee tam ar finamu mehrlī faslahbdījusi nepilnigu
pahrskatu, proti tihscham iſlaidusi brahku Martinsonu laulu miltus, tas šchini gād
10. marītā analizeereti un kuros atrastas 28,78. prozentes kuhstrosčas un neluhstrosčas
fossora-slabe, — tas esot wairat ne lā pee kaut lura no wiſiem ziteem lopmaneem
Schos slaktlus mehs ne-esot drihstiejuſchi nodrukāt, jo tad muhžu kaunais nodomis
tuhdak buhku bijis attlahts.

Wispiems mums tē jaapeeshmē, ka mehs tilai brahlu Martinsonu nelaunig paschreklami esam gribejuschi attlaht un graissit; ka mehs s̄hos zilwekus nebuht nepa-
sihstam un ta tabeht no „launa nodoma, tihšas statku islaſčanas“ ic, nebuht ne-
war buht runa. Otrukahet brahleem Martinsonem ir ermeijs mums pateiktes, ka
mehs tos winu mehslus, no kureem wini tura til leelas leelas, ne-esam minejuschi
proti ūaulu miltus ar 28,78% neluhstoſčas un neluhstoſčas fosfora-ſlahbes. Scheen
mehsleem, jebšu tee ir til loti dahrgi, bes ſla hpe eka ir tilai pa dalai taha wehrte
p. p. neluhstoſča fosfora-ſlahbe tilai tad ſlahdeem ar laiku naht par labu, tad
mehslios ir ſinamas prozentes ſlahpella. Ja nu brahleem Martinsonem ir tahdi ūaulu
milti, tar pees neluhstoſčas fosfora-ſlahbes ſlahpella nebuht nar, tad mehs neworenam
ſemkopim newaram ewehlet, ſhos mehslus pirk, jo labums, ko wiſch zaur teen
panahls, paliks ūahu atpalak aif iſdotas naudas.

Mineta īmīslā īsmelleshanas-stanžija muhs ne ween šhogad, bet ari it gado ir lu hgu si usnemt winas pahrīstati. Schogad pēsjuhītītās pahrīstās īnneidīsās no 10. aprīla līdz 10. junijam. Ne ween šhi pahrīstata originalis, bet ari pamadīshanas rāsts lotram ir rebsāms redakcījs. Pehi līhguma ar īopmaniem stanžījai tābdi pahrīstati il par 3 mehnescheem ir ja-īssludina Wahzu un Latveeschu laikrāsts. Tila tābdeem ziļveleem lā brahli Martinsoni īrahdāhs, war buht til leela porzīja ne īaunības, mums usteeryt viltīgu īsturešhanos šķīns siaā. — Kā jau no scheem pēs īhmejuvēem redzams, mums ir tītar pahrīstās no 10. aprīla līdz 10. junijam pēsjuhītītās. Mefiet un tāuschinat, ko tābds īopmanis jau senā līzīs analīseeret, uz tam mums trūkta īemebla, un ja mehs mineto brahlu augščam īcemiņetos, pa daža nedērigos mehslus buhtum usnēhmušči min. pahrīstātā, tad mums tas pats ari buhtu bijis jadara, ar zītu īopmanu labakeem mehslieem.

Sit tahtu schi teizama brahlu-pahra nekauniba ſneedsahs paſchrellame un lauſch mahnishchan, to latr̄ atſahs ari iſ ſchahda brulata notituma. Šawd minetă rafſtine romi ſaka, la wintem eſot ſuperfоſſati, „Kuroš atrodbahs 13,3 lihd 20,0 progentes luhtſtoſcas foſſora-ſlahbes“ un tee tak „peederot pee labaleem mehſteem.“ Un latr̄

Sadsihwe un ſniba.

Par dseedaſcham u ppe Latweſcheem.*

No Rrogsemju Mifus

„Latvju tauta vjezbataja —

Wisa daba naw zits ne laš, ta waren leela, raiba, jaula bseesmu
graahmata ar bseelam, noopeetneem un jautreem wahideem, un at jaalihm, lihgismahn
un seehoekum maledzibek.

Ja schahs grahmatais israibotās un isrotatas lapas, waj-nu dabigi waj domās
schlussidameem un svehtas sībnes tuskodameem wiß muhsu fids-apzirknu faktin
laudsu faudsehm pildijschees austahm domahm un warenahm juhismahm, tad muhsu
fids-trauts pahleibst, un is wabjās kruhls ijjverd melsdijas, kas ūdrab-flaneem sībne

*) R. Thomsona l. Ščo, no muhsu nelaika leizamata dseesmineka sarafstrio un
wehl ne kur nenodrakato ralstu redatzijai paņeedsis isleeloschanai „Balt. Semlopi.
Thomsona l. turlaht preešīmē: „Wežs papihrds melledams užgahju ralstu, ko muhsu
nelaika dseesminreels krogjemju Mila sarafstrijis, pahremenis no jušchanahm, tas wins
larsti pulstosha ūrbi bja zehustchabs pirendis wišpahrigdōs Latveeschi dseedashanas
swehtlōs, un ko winsch man nodewa isleetat par ušmudinaschanu tad, tad Latveesch
tauta attkal us otreem lahdeem swehtkeem sahj sagatavotēs. Ščo laiku par to iſ
denigako brihdi eeslatidams, es mineto ralstu tagad laischi klijā, wehledamees, t
tas deretu par ušmudinaschanu, dseesmu stanās weenotēs un gaibamōs leelajō
kautas-swehtlōs baru-bareem lopā vulzetees. R. Thomsonas.”

Bis dīskas juhmas tvekoja Krøgsmēju Nītus sīdi, zil latsti wišč savu tautu mīlestību, to lezinā fakti vānūtākā vieta apbīnojamās diezīmēs, to lezinā

semkopis, kas ar wineent andelefahs, ori jau finot, la wineem esot tee labalee mehslis — winu andele-draugi mairojotees loti ahtri, „winu andele ar skunstigeem mehslisem warot mehrootees ar latva leelalā Rigas skunstīgo mehslu tirgotaja andeli.“ Leelies tu tamu leelishanos! Bail, la brahlī Martinsoni sevi ne-īslelohs zauri zauri femes lobi us Ameriku. — Vispirms ja-īsslaido, la mehslus ar 13% luhst. fosfora-skahbes nebuhst newar un nedrihīst žomainit ar tahdeem, kam 20%. Pirmajee ir tā sauktēs masgrāhdīgī, otrei tā sauktē augstigrahīgīe mehslī. Katram, la protams, ir fawa zena. Starp abām ūchīm mehslu sortehm wideju mehslu nebuhst nav, tadēļ tas teikums „13,3 līhds 20,0 procentehm“ wasaiat it ne kā uenosīhīm, ta tikai nemazītu pīrzesu mahnišchanu, un tad ūchīs brahlu-pahre jau klijā ralsīt nebūstahs tā mahnit, ko tad tas gan nedarihs sawā bbdī, kur kontroles nebuhst nav! — Bet ko buhs fazit, kad brahlī Martinsoni jauvis 20 grāhdīgos mehslus neraunahs uīslelit par „labaleem“, kamehr tātschu misu zitu lopmanu ūchīs sortes mehslī, kas minēta pahrstata uīslemi, teesīam ir labati, ne kā ūchī fungu mehslī? Tā p. p. lopmaniem Gley un Freiſche un Stotterfot un beedr. tee paſchi mehslī ir „20,7 procentehm tukstoshas fosfora-skahbes. Tādā nerauniga paſchrellane tātschu gan wehl nebuhhs pēedīshrotu!“ Viss zitu, ko Martinsonu brahlī jauvā ralstīnā ūkrajuſchi, p. p. kā mehs Grahmana l. ūinīsti ūstahditō pahrstatu par skunstigeem mehslisem godam minēdamī, preeksī ūina esot reklami ūstījuſchi ic, — mehs gan warejūm atstātēt ee-eenēhrotu. Kā paſchīstams, masās dwēhseleites alasch ūenzīahs zitus noraut pēc ūwim dublīs. Tikai weenu ūeetu wehl peeminesim. Abi ūungi ūchēlojahs, la mehs akurat winu paſch-reklami esot graiſtījuſchi — ūini tātschu esot Latvēsahn lopmani.

Tē mums no jauna japeemin, ko schim brihscham zitu tautibu kopmani pee
mums tahdu paschrelami tura apalsch sawa goda, zausr tahu — deemschehl — ihpaschi
pahrs masandelmanu no Latweeschu bsimuma us fəwi greesch publikas ihpaschi eeweh-
ribu. Yet mehs domajam, ka ari Latweeschu publita wairs nau behernu turpes un
ka tahbi vahrgudreneeli, las to wehl usluhlo par nesopraschu un wijai lehltizigu, bes
schehlastibas janoleek tanī weetā, ko tee zausr sawu pee mums wehl nepeeredseto pasch-
rellami godam ic ispelnijschées.

Wispahriga dafa

Par meera-teesu eeveshanu Baltijas gubernās

mehs isgahjuſchā nedetā ihſas ſinas jau eſam iieſuſchi. Pa tam „R. L.“ dabujusi plaschafas ſinas, fo mehs tē paſneefſain. Latweeſchu un Igaunu walodas ſinā mums pilnigi jaapeekricht „Nigas Lapas“ domahm. Wina rafia:

Iau ilgus gadus teek Peterburgā apīspreeests Baltijas teefu reformas jautajums. Domas senak schihrahs dimejodi. Weena dala gribēja Baltijas gubernās eewest uj reisi pilnigu teefas reformu pēbz Eeffch-Kreewijas preefchīshmes (ar swehrinato-teefu, apgabala- jeb ap- rinka-teefahm, teefu-palatahm, meera-teefahm u. t. pr.). Otra dala turpretin gribēja wispirms eewest tik meera-teefu eestahdījumus un tad pēbz kābda laika atlikusho teefas reformu. Schihs beidsamahs domas dabuja pahrīwaru un tā tad waldiba schint brihscham nondonā, eewest pee mums meera-teefu eestahdījumus weenus paschus.

Beidsmā laikā ar ūho reformas jautajumu nodarbojāhs Peterburgā lahda komisija, sem valstis padomes lozella Deljanova pabalīcībā

ſtaidreem waħru-burbułeem jaufas par muħsu luħpahm pluħst, u l-o meħs nofaz-
sam par b'żejj fuu.

Dabaē-behr neem buhdameem mums if svehtas b̄seijugrahmatas jalasa un jadseed b̄seesmas daschadās ksanās.

317
Jilwels, astrohji lausjhu-bruhsmu, un nostaigā salnūs un flints-grawōs, kur
seemas salna wiſu radibū erguldinajust dſlā meeġā, kur tilai seemelis laus un
ſwilpē, kur

"Kunju-truhjus" igelias wagnis
Weefuls lauschahs,
Schpjut-truhjas trimsdams grauschahs
Sicinind" —

Bet pajeli sawas ažis us augščiū, kur sveikta meira mirds Ilusas svōjginties, tad wehtre stahwoscham tew kruhtis norimsees wehtras, un tu dseidau ilusis rāhs dskii sajūtis sehras, ko wina pēpēschā nahve tauntā sozehla, to leezina tas lihds schim wehl ne weenam Latweetim neparahdītais gods, ar ko wina meesaš parabīja us muhšchigo dusu, — to leezina ari schis wina ralstis. To ujsremot sawa laikralsta, munus tā ir ap ūrbi it kā Ausekllis schirkdanees buhtu atsahjis testamentu, kas tagad teel ijsplidits, — it tā winsch no winas pašauies runatu ar un us ūrbi xautu, to winsch bishwodams til karsti un dedsigi miheļja. — Tadeikt mehs schini wina atsahjuma ne ratsia galina nepahrtaišan, jeb schu pa tam muhšu ortografsja pa bākai pēnehmusi zitādas formas, jeb schu ari pats Ausekllis beidsamds gādbs, schihs pahslabotas formas ewehrodams, laika garam lihdsi eedams, rakstīja zitadi, ne lā torei, kād if wina spalwas pližda schie dedsigee dsejneela wahrdi. Mehs juhtam, ja mums naw teinfibas, tos ari tilai ahrigas formas finā pahrtait, — mums leekahs, ja mums tēe ijsvalneids tā, tā mihlais aīsgahjejs pats tos ir salizis.

tulkojami Kreewu walodā. Suhdsibas pee senata, kā saprotains, likums tik atwehl Kreewu walodā.

Lihds ar meera-teesu eewešchanu notiks ari dasčas pahrgrofšanas pee zitahm, tagad pee mums pastahwoſchahm teesahm. Vis-pahrigi ūkot, preefch leetahm, kas nepeekriht meera-teesahm (par peem. fuhsibahm, kuru suma pahraf par 500 rubleem), paleek wezee eestah-stahdijumi, bet tomehr ari pee ſcheem notiks pahrgrofšana zaur wairak teesu ſaweenofšanu u. t. pr. Schihs pahrgrofšanas wehlak iſdarit, teek atlauts justiz-ministeram.

Dasčadas ſinas.

No Eeffeſmes.

Modernezzibas iſtahde Peterburgā. 25. oktobri f. g. taps Peterburgā no ekonomiskas ſabeeedribas ar domenu ministerijas palih-dibū iſrihkota modernnezzibas iſtahde, kas ſtahw Leelfirſta Nikolaja Nikolajewitscha wezalā apſargaſchanā. Us peedalifšanas pee iſtahdes ir it ihpaſchi ūſaizinata Somija, ſeemelu gubernas un Baltijas prowinzes. Somija peedalifees leelā mehrā. Loti wehlejams buhtu, ka ari Baltija nemtu dſhwu dalibū. Schint pahrlēezinafšanā tad ari Igaunu un Widſemes ſemkopibas un ruhpneeziſbas wezinaſchanas bee-dribas ir eezehlusčas preefch minetas iſtahdes ihpaſchi weetigu komiteju, pee kuras peeder: landrahts barons fon Mydell-Baſter, Igaunu ſemkopibas beeedribas presidents barons f. Wrangell-Ruul, wize-presidents f. Grünwaldt-Sloil, minetas beeedribas direktors f. Eſen-Kaster, Widſemes ſemkopibas un ruhpneeziſbas wezinaſchanas beeedribas wize-presidents f. Sivers un Gustafs f. Stryk, kā weetigā ſomitejas rafſuwedejs. Mineta ſomiteja tagad ūſaizina wiſus Baltijas moderneefus pee nobomatahs iſtahdes peedalitees. Drihsā laikā taps programas un peeteiſhahns formulari Wahzu walodā iſdoti un tuwaki iſtahdes no-fazijumi iſſikoti. Iſtahdamahs leetas ſomiteja ſanems pati Peterburgā un ari wiſu iſtahdi iſrihlos. Komiteja luhgs ari Baltijas dſelszelu pahraldes, lai taks iſtahdes leetu ſuhtifšanu atweeglinā an no ſuhtifšanas maksas atſwabina. Iſtahdams ir it ihpaſchi ſweeſts un ſeers. Peeteiſtees waijaga lihds 15. augustam pee ſomitejas darifšanu-wedeja Gustaf Stryk funga Tehrpata.

Pasta un apdrofšinajſchanas nauda tapsčot, kā „Nowosti“ fino, no nahkoſcha puſgada paſeminata.

Labprahigahs ſlotes apgahdahns komiteja ir no aprila mehnesha pagahjuſchā gadā eenehmjuje 4,822,000 rbl. un iſdewufe 2,850,000 rbl. par 4 ſugeem. Šhee ūgi ir pahr Melno juhu pavifam 85,329 kareiwu pahrwebuſchi.

No Rigaſ. Blatoſchewa komijs Kronids Kolpakows un Jegors Silikowſki bija Keiſara Majestetei pehz Solowjewa uſbrukſchanas iſfazijuschi ſawu wiſdſilako padewibū, par ko Keiſara Majestete pawehlejis, kā iſ „Widſemes gubernos awiſehm“ redſams, teem wiſaugſtako pateizibu iſſozit. — 4. julijsā, pulſten 8. waſkarā, eegahja ſtrahdneeks Peters P. ar ſawu dehlu Zehfabu Jelgawas preefchpilſehtā Th. dſehreenu pahrdotawā, kur bes dascheem ziteem laudim ari trihs fuhrmani atradahs, kas drihs ſahka ſtrihdetees. Peters P. un wina dehls iſturejabs gluſchi meerigti un apluhkoja ſtrihdetajus. Fuhrmani aſbrauza projam, bet atgreesahs pehz kahdahm minutehm atkal atpakaſ. Pirmais fuhrmanis, kas dſehreenu pardotawā eenahza, neteiza ne wahrda, peegahja Peterim P. ſlaht un ſita tam til ſtipri par galwu, ka wezais wihrs tuhlin nogahſahs gar ſemi; wina dehls ſita pehz tam reiſ fuhrmanim, bet ſlahtpeenahkuſchais otrais fuhrmanis tam dewa no muγuras puſes 3 ſteenius par galwu, kā ari wiſch nogahſahs gar ſemi, kamehr otris fuhrmans uſ grihdas gulofſchu iehwu wehl daufija ar duhrehm un mina ar kahjahn. Fuhrmani ſapa apzeetinati. Wezais Peteris P. ſapa aifweeſts uſ ſlimnizu, kur tas trefchā deenā nomira.

Muhſu nahkoſcha teatra ſeona buhs, kā ſeekahs, jo ſpihdoſcha. Baur Latweeſchu beedr. preefchnezzibas gahdahnu tehrpjahs muhſu ſlatuwe par waſaras laiku jaunās drehbēs. Jau no ſeonas beigahm ſahka dekorazijas nemt gan pahrkrahjoſchana, gan no jauna mahlet; bet wehl naw darbs ne lihds puſei gataws. Pirmā iſrahdiſchana taps publica patiſkami pahrsteigta zaur aifkarama tagadejo iſ-

ſkatu. Wehl otrs aifkaramais, uſ kura ari buhs muhſu Latweeſchu beeedribas nams redſams, top pavifam no jauna gatawots. Ari ap-gaifmoschanaſ eetaife taps pahrlabota, — ar weenu wahrdū ūkot: Rigaſ Latweeſchu ſlatuwe dabuhs pavifam jaunu iſſkatu. Ari jaunas lugas eegahdatas, un turklaht wehl it kreetnā ſkaitā; to ſtarpa ari dasčas leelakas. Tā iſrahdiſhot nahloſchā ſeona ſahdu jaunu original-lugu no Marijas Pehlfchen fundſenes. Muhſu zeen. Laſitajeem buhs wehl atminams, kā M. Pehlfchen fundſene ſazerejuſe ari lugu „Gertrude“, kura no Riga. Latw. beedr. ſinibas komiſijas ſapa puſchota ar goda-algu. — Buhtu gauschi wehlejams, kā nahloſchā ſeona ſahkumā atrastos wirs ſkatuweſ pulſtens, kā tahds redſams ſatrā teatri. Muhſu publikai tas buhtu par leelu patiſchana. Bes tam buhtu ſchis pulſtens ari ſoti derigs balles-wakārōs.

„R. L.“

Rigaſ Latw. labdarifſchanas beeedriba ſau no paſchias dibinashanas ſahka ruhpetees par ſcheejenes Latweeſchu nabagu behrnu ſkolofſchanu, tos dasčas Rigaſ ſkolās ſuhtidama un preefch teem 300 lihds 400 rbl. ſkolas naudas katu gadu iſmaſhadama. Bet drihs beeedriba pahrlēezinajahs, kā winai naw eespehjams tik ſekmigi ſtrahdat, kā ūkot winai paſchai ſawa ſkola buhtu, kura waretu likt to mahzit, kas Latweeſcheem ſhim brihſham wiſwairak waijadſigs. Wehleſchahns, paſchai ſawu ſkolu dibinat, palika jo karſtaka, kā ūkot beeedriba preefch 6 gadeem pate ſew namu ar leelu grunti noſirkta. Tomehr naudas truhkuma dehli ſchai wehleſchanai wehl ſahdu laižinu bij ja-paleek ne-iſpilbitai. No jauna kehrahs pee ſchā noboma wezinaſchanas tikai preefch 2 gadeem, eezebla ſkolas-komiſiju, kurai jaundibinamahs ſkolas programs bij jaſſtrahdā, un buhw-komiſiju, kurai ſkolas-nama plahns bij jaſſtrahdā. Par winu darbeam ſawā laiſlā ſau no ſinots. Tagad ar preefku war taſhak ſinot, kā beeedribas komiteja pagahjuſchā otrdeenā ir galigi nospreeduse, ſkolas-namu buhwet. Plahns ar aprehkinu ir iſſtrahdats no architekta J. Baumana ſga. Buhwes darbs ſapa nodots buhwmeiſterim P. Medna Igam, par 14,400 rbl. Namam waijaga pilnigi gatawam tapt uſ 1. dezemberi, tā ſa jau janvari waretu jauno ſkolu otwehrt. Wiſch atradiſees uſ beeedribas gruntes, kas 1000 kwadrat-afu ſeela, Amotu eelā, ſehtā, un buhs no ſoka, 70 pehdu garſch un wairak kā 50 pehdu plats, diwahm tahuſchahm, apalſchā wiſzauri ar pagraba ruhmehm. Apaſchtahſchā buhs lauſchu ſehkis, augſchtahſchā ſkola; bes tam namā atradiſees ſkolotaju un deeneſtneeku dſhwolki un wiſas preefch minetahm diwahm eestahdehm waijadſigahs ruhmes. Preefch buhwes darba pahrraudifſchanas eezebla komiſiju no trim ſungeem: J. Dambrowsky, A. Ahbrandta un M. Peterſona.

„R. L.“

Otreem wiſpahrigeem dſeedaſchanas ſwehſkeem Fr. Brihwemeenka ſungs ir dahuvinajis patriotiſku dſeeſmu „Kurſu wihi, Latwju dehli“. Dſeeſma dſeedama tſchētrahm balsim. Muſika no L. G. ſunga, pehz Kreewu meldina „Briwz no matuſkē no Boarh.“

No Reveles. Zaur birſchahs-omitajes ruhpeschanas ſcheejenes tirgotaji ſameta 1500 rub. preefch Irkutſkas apdeguſcheem un nodewa ſcho ſumu pilſehtas galwai dehli peefuhtifſchanas eelſchleetu ministrim.

Maiſkum ſelkafna „Liugas ſwehſki“ 17. junija 1879. Sem ſchahda wiſrakſta neſen atpakaſ bija no iſrihſotajeem programma iſſuhtita, kas laipni ūſaizinaja dalibas nehmejus. Programma bija deeſgan bagata — paſlahweja iſ diwi, diwahm: pirmā ar dſeedaſchanu, otrā ar weefigu waſkaru. Dſeedatas tika pa wiſam 10 dſeeſmas, jautras un nopeetnas, wiſas ſoti iſweiziſi. Bet ar ſchelabahm jaſala: maſ bija to ſlauitaju! — Vaikam tas nažza zaur ſeetaino laiku. Es no ſawos puſes waru leeziat, kā ſchis iſrihſojums ir teefcham iſſlaweschanas wehrts. Raiskumeeschu pagasts ir deeſgan maſs, jau pees maſakeem peerehkinams; bet ar preefku bija jareds, kā tur paſlahw diwi kori, jaufits un wihi kori, kas laikam gan ſkolotaja P. f. puhlini — turpretim zitās Straupes draudſes pagafids ne weena dſeedataju ſora nedabu redſet. Waj nebuhtu jaufits, kā ſchur un tur aifween ſahdu jaufits un waſkaru iſrihſotu, un mehs ſaimind ſaeetos ſopā, parunatos un draudſigi patehrſetu; ir es, wezs wihrs buhdams, lihds ar teem jaunajeem papreezatos. — Bija jaſreezajahs redſot, kā Raiskumeeschu zeen. Dſimtſlungs C. f. V. pee ſcheem „Liugas ſwehſki“ nehma dſhwu dalibū, turpretim ar noschelohſchana jaſala, kā no paſcheem Raiskumeescheem — bet teem, kā ūkot dſeedaſchanas peedereja — ſoti maſ bija redſami. Beswainigi preefi teem nepatiſh,

tikai krogus glahsītē skatitees teem ir preefs. Par to ari zeen. dūmstungus loti pukojahs, fazidams, ka winsch to nebuhtu wis domajis, ka Raikumeeshi tik masu wehribu līks us scho iſrikojumu. Iſrikojus: P. A. B. un R. fungus winsch pamudinaja, lai tee ne-atſtahjabs no eefahftā darba, apsolibams wiſada wiſe pats buht palibdsigs. Gari tad pretineeki pehdigi buhshot roku ſneigt un pateittees. Ir es no ſawas puſes eefahzejuſ uſſkubinaju ne-atrautees, bet tikuſhi us preefſhu mums kahdu patiſkamu wakaru iſrikojot, muhs ar jauku dſeedaſchanu pameelot.

Beidsot wehl man ja-jautā: Kopebz Juhs par ſawu Šeltkalna ſkolu laikrakſtōs ne kahdas ſinas ne-ejet dewuſchi, ka gan teesham kram buhtu derigs dſirdet?

Glahbin ſch.

No Madleenes. Tahdas ſinas, ka kaut kura widū ſuhd ſenatnes kaunee eeradumi, ka kaufchu kahrtas jo wairak draudſigi fateekahs, ka ſtarp kungeem un ſemnekeem ir laba, draudſiga ſatiſchanahs, — jau daudſreis war atrast muhsu laikrakſtōs. To ari tizu, ka ſchahdas ſinas laſitajeem patiſkamas. Un kurch prahtigs zilwels par tahdahm ſinahm nepreezatos? Jo tagadejo laiku zenteeni ir: lai ſuhd ta ſeela ſtarpiſa, lai laba ſatiſchanahs wairojahs ſtarp kaufchu kahrtahm un tautahm, lai ſadſihwe teek wairak iſglihtota, lai wairojahs labi tikuſi. Tahdu draudſigu ſatiſchanos ſtarp kungeem un ſaudihm man gadijahs ſcha gada Zahnu deenā redjet; tadehl to newaru atſtaht beſ ewehroſchanas. Tas notika Madleenes draudſe. Es jau eepreefſch biju dabujis ſinat, ka ſcheit Madleenes draudſe efoſchā Plahtereefſhu walſts ſwinetahm Zahnu deenū ſawa baſniz-pehrminder, leelkunga ſon Loevis muſchā, jo pats leelkungs eſot toſ un winu dſeedataju fori uſaizinajis. ſon Loevis leelkungs, ka dſirdeju, eſot ihſis Latweeschu draugs un ari ihſis ſcha laika gara ſaprakejs, kahds gan ſtris Widzemē reti atrodams. Tadehl Zahnu deenā pehz puſdeenas jau atrodos Laiſtenē (tā ſauz ſon Loevis leelkunga muſchā), kura atrobaſs augſtā ſmulā weetā, un no kuras war wiſu apgabalu kahlu redjet. Ap pulkſten trijeem eeraudſiju Plahtereefſhus un wiſu dſeedatajuſ, kaſ, ſawu karogu augſti gaſiņa pozebluſchi, dewahs us muſchā. Vija jauks ſkats, kad zeen. leelkungs ſchos weefus gaſiņchi draudſigi ſanehma, kad pate zeen. ſeelmana dſeedatajeem, dſeedatajahn un ſaudim wiſhnu un daſchadus dſehreenus preefſch atſpir-đſinaſchanas paſneedſa. Vija ſanahkuſchi kahdi 1000 zilweli. Ra- mehr dſeedataji dſeedaja, tamehr pats leelkungs it draudſigi ar Plahtereefſhu wetſcheem ſarunajahs. Wiſpirms nobſeedaja „Deew ſargi ſeifaru;“ pehz tam tika dſeedatas puſlihds labi daſchahs Zahnu dſeeſmos; tad dſeeſmu wadonis tureja runu, kura iſſazija zeen. leelkungam ſirſnigu pateižibū un wehleja tam daudſ ſaimes par to, ka wiſch nam pretineeks Latweeschu apgaſmoſchanai. Nuna tika no-beigta ar trihſkahrtigu „hurah!“ Neiſu reiſehni tika dſeedatajeem paſneegti iſnesti dahrgi dſehreeni, zigari, un ſeelas alus ſanas ſtaigaja pa kaufchu pulku. Ne tik ween zeen. leelkungs un ſeelmana bija laipnigi pret ſapuzteem, bet ari wiſu zeen. jaunkundes rahiſia laipnigu prahtu. Jo kad wiſpehdigi dantschi eefahkahs muſchā ſwidū, tad ari wiſas ne kahdu lepnibū nerahdija, bet laipni peedalijahs, ar Latweeschem danzodamas. Beidsot peenahza wakars un nu bija jaſchkuſchi. Tas bija ſirdi aifgrahbdams ſkats! Dſeedataji ardeewu ſazijuschi, ſawu karogu pozebla gaſiņa un dewahs us mahjahn. Leelkungs it mihligi ar wiſeem atwadibamēs wehl labu gabalu teem gahja lihdsā un luhdjsā, lai tatkhu ſcho wehl kahdu reiſ tapat apmeleſejot; un jaunkundes wehl labu laiku us ballona ſtahwedamas dſeedatajeem un publikai ar laſatneem wiſhinaſa.

Stebru Juris.

No J. pagasta. Muhsu J. pag. bija uſklihduschi kahdi Skr. pagasta „ſaiwineeki“ un ar daſcheem ſcheenees jaunefleem eepaſinuſchees eet krogā „draudſibu uſbjet.“ No kroga atpakač naſkdam, eet P. mahjās eelschā, kur ſaimneeka meita klehti gut un ſauz lai wiſus ari laiſch klehti. Bet kad ar labu newar eelschā kluht, Skr. pag. „ſaiwineeki“ nem ar bomi ſaplehsch klehts-durwiſ un tad paſchi laiſchahs ar ſaka paſtalahm projam. Tomehr ſchis „ſtilis“ lahga wiſe ne-iſdewahs, jo otrā rihtā wiſus wainigos dabuja rola. Skahde par ſadauſitahm durwiſ bija ja-aifmalkā un nu tiks faulti pee ſtingras atbildeſ.

B. . . ns.

No Smilenes. Diwi gadi mehs bijahm bei ſawu ahrsta, jo pehz Dr. Libeet k. aifeſchanas, weſelibaſ ſa par ſpihti, bij jabrauz

us taſlahm weetahm paſiħdſibas mellet. Muhsu draudſe nam wiſ weena no tahtm maſajahm, tadehl ſcho truhkumu ſajutahm it ſahpig, ihpachhi beidſamā laikā, kur daſchadas wahjibas muhs peemekeļa. Puhschlotajeem bij pilnas roka darbu, jo pee mums wehl ir daudſ tahtu, kaſ wiſadeem peſteleem leelu ſeelee peekriteji. Bet nu ar preeku waru paſnot, ka tagad ſchim truhkumam ir lihdssets, jo tas zaur daſcheem ſreetneem rakſteeneem „Balt. Wehſteſchā“ laſitajeem paſiħ-ſtamais Dihriku Arturs preefſch lahdahm nedelahm ir pee mums no-metees us džihvi un ſahzis ſlimneefem paſiħdſet; un ſchā ihſā laikā wiſam jau iſbewees, kaufchu uſtizibū eemantot. — Ari jautribas ſinā pee mums ne-eet ſlikti, jo pagahjuſchōs waſaraſ-ſwehliſ ſmilenes Lihdszeet, beedriba iſrikojā baſaru ar weefigu wakaru. Neſen bija ari ſmalkaſ ſtingelanglis eeradees, un tagad atkal kahds maħkſloneeks jeb „galwas nogreeſejs“ ar ſawahm iſrahdiſchanahm muhs apzeemoja. Turpmak ari par teatra ruhni buhs gahdat, jo tagad buhwē diwus krogus jeb traſteeruſ; aboſ augſchā tahtchā buhs ſahle ar ſkluwi preefſch tahdahm wiſjadsbahm.

„R. L.“

Uſ ſelgawas dſeſſzeta 5. julijā notika ſchahda nelaimē: Kahds ſemaks zela deeneſneeks, tā ſauks preefſchtrahdneeks, bija otrā werſti aif ſelgawas atradiſ daſchahs neberigas ſchkeenahs, un pehz ſawu peenahkuma, taht ſizis atſfruhmet, lai to weetā waretu eelitt jaunas ſchkeenahs; tomehr pee tam tas nebija nemaſ ewehroſis, ka brauzeens drihs eeradisees, nedj ari us zela noſtahdiſis kahdu brihdinaſchanas ſihmi. Tā tad ari brauzeenu, kaſ par laimi jau brauza lehnam, tikai pee paſchahs nedroſchās weetas, netahlu no ſelgawas tilta, wareja brihdinat, bet pilnigi to wairs newareja apturet. Diwi ſchkeenahs, ka weenā puſe truhka, gan bija ahtri atkal uſliktas, bet newis noſtipriņatas. Tomehr lokomotive pahrgahja par tahtm wehl it laimigi pahri un tikai tenders un nahkoſchi tħetri wagoni noſkrehja no ſleedehm. Tikai zaur to, ka lokomotive paſlika us ſleedehm, tapa ſeela ka nelaimē nowehrſta. No paſaſcheereem un tapat ari no wagoneem ne weens netapa ewainots. Ari paſaſcheeru iſtruhſchanahs nebijusi ſeela. Paſaſcheeri tapa tuhlič ar otru paſlihgā atſleiguschos brauzeenu aifwesti us ſelgawu; tikai pulkſten 2. no Riga ſon Moſcheiteem iſbraukuſchais brauzeens tapa ſelgawā puſotris ſtundas noſawets, jo wagonu uſzelschana us ſleedehm wiſkahs wairak ne kā 4 ſtundas.

Talumū-ſwehliki bei publikaſ. Zahnu-wakaru Lipſtu kora ſeelaſka dala iſbraunza us Leel-Staklu meſchinu. Bei dſeedatajeem bija ari daſchi ſaimini atnahkuſchi — ſtarp kureem it es atrados — ſinams bei ee-eefſchanas maſkas un prezejahs, lihgoja un dſehra alutinu lihds ar dſeedatajeem. Dſeedataji uſdſeedaja daſchadas dſeefminas, par to wiſus 4 klaht-eoſchahs jaunkundes pagodinaja zaur roku plauſchliſchanu. Pa ſtarpham kluva nodediſinatas maħkſlīgas ugiņis. Vija iħſi preezigs Zahnu-wakars, kura daſchahs wezz braſchs Latweeschu teizeens kluva iſteikſ, zaur ko wakars tapa wehl jautrakſ. Wehletoſ wehl daudſ tahtu Zahnu-wakarus, kur kopā ar tik jautrem zilwekeem waretu dſeedat:

„Puht Zahni ti wara-tauri,

Lihgo, lihgo!“

„S. B.“

Lihgas-ſwehliki Bilſtumuiſchahs jaukajā parla. Warbuht ne kad muhsu puſe nebijam tik lihgsuſ ſwehliki preefſiħwojuſchi, ka ſchos. Pee apniħſtoſha ſeetus un nepatiħkama gaſi, ſas il deenas, paſchā ſeena ſaila muhsu apgabala groſahs — lihds ka gan pate Lihgas-deewe us ſaweeem ſwehliki jauku laiku buhtu apgahdajufe, jo Zahnu deenas pawakarē iſlihda filta ſauſite iſ mahkoneem un Zahnu-behrneem lihds prezejahs lihds pat wakaram. — ſwehliki atħlaħja Bilſtu dſeedataju ſora wadons, ſkolotajs Eiſberga kgs ar loti jaiku, ihpachhi ſchā deenai ſazeret u runu, pehz tam dſeedaja Bilſtu wiħru foris, ſanahkuſchos, kuru ſkats ſeela ſaudsumā ſneedſahs, apfwejina-dams, tad pee labas muſilas danzoja, dſeedaja atkal, runaja u. t. t. Iħpaſchu eespaidu darija Bilſtumuiſchahs ſeen. ſeellungam iſſoziṭas pateižibas par ſaipnu uſnem ſchanu ſawā parkā, us ſam ſeen. leelkungs dediſgeem wahrdeem aibildedams iſrahdija, ka ari wiſch lihds ar tautu juht preeku. Tad atħlañeja wiſam trihſkahrtigs, baſunigis „hurah.“ — ſwehliki runas bija jaiku ſazeret, tikai janoscheħlo, ka tħaſ palehnā balsa tika noſaſitas, tā ka atſtataku ſtahwoſcheem bija gruhti ſabuſtahm un tahez ari neſpehja daudſ eespaidu darit. Turpreti Krahſchahs dſeejmas aifgrahba loti kluſitaju ſirdi, ihpachhi „Trimpula,“

Kuras jahpigi gaudodamahs flanas us publikas wehleschanos wehl
otreis, wehlu wakara, pahy kolu galotnehm aishwilnoja. Wakara
trehslä preeki atjaunojabs ar mahksliqu ugunoschanu, un us bseodataju
tribines degoschä gaifchumä atspihdeja lihgsfribas deewes wahrs
„Lihgo.“ Jaunelli un jaunawas neapnifiköö danzoja, lä ka til ap
pusnakti atwadidamees wehl israhdbija, lä „schirtees ir gruht.“

Buhtu jawehlahs, ka tahdi preeki, uj ko Bekteneeli mums jan
pehrn un schogad preefchihmi rahdijuschi, beeschali un jo wairak
muhsu puße tilku upgahdati un tee, kam eespehja tahdus isrihlot, janu
palihdsibu neleegtu, atsihdam, ka fahrtigas sapulzes paweizina bauks-
fahrtigi tautas isglihtibu.

Iz leelahs Behrjes. Pee Naudischi pagasta peederigais kalps Dalbinsch tika otrdeenā, 26. junijā šh. g. Tīhsmeju kruhmōs atrasts, kuresh bija pastalu aullās pee ne rešna alknišča uskahrees. Winsch strahdaja jau dašhus mehnēshus Welu frogā. 25. junijā winsch ejot frogeri luhdīs, lai laischet uš Jelgawu. Krogeris atteizis: „Kur tad nu tahdu gabalu īahjām eesi, nedelas widū es braukschu uš Jelgawu, tad tevi aīswedišču. Tagad labali nāhž eemet „brauksčki“ zela-
kāhjai un eij pee darba.“ Winsch eemetis un isgahjis. Nebija wi-
gahjis seenu plaut, bet aīsgahjis sawu zelu. — Ne weens nesinaja, kur
bijā palizis. Tīkai otrā deenā par iſtruhžinashanos dabujā
dsirbet, ka bija ūewim „galu padarijis.“ Behloni, kapehž to darijis,
newar ihsti sinat. Winsch gan nebijiš pee it pilna prahta, jo tam, kā
mehdī teikt, weenas ūkrhwes truhžis. Domā, ka tad laikam to buhs
sawā mulkibā padarijis. Dīrdams, ka lihķis tanī weetā stahwejis, kā-
mehr pilsteesa ismeklejuši un atwehlejuši glabat, kursch tad Sarkana-
froga kapōs tapis paglabats.

- Wehl no Bramberges. „Balt. Semk.“ 24. num. sinoju, ka Lihgo koris wehl tagad pastahw pa leelakai dalai no kalpu fahrtas. Tagad scho teizeenu atsauzu, jo beidsamajä laikä Lihgo koris siipri pahrgrofjees, ta ka winch tagad pastahw pa leelakai dalai no fain-neeku dehleem un amatneekeem. Zahnu deenä swinetee gada- un satumu-fwehki isbewahs loti jauki, tikai slahpes viia jadissina pee Lehrwites mahmulinas fruhsts; jo busetes apgahdneeks J. Lindermana f., nesinu lahda eemesla deht, apkrahpa beedribu un tamlihds ari wifus weefus, tad tilai atteikdamees, kad wairs nebija eespehjams beedribai zita apgahdat. Beru, ka us nahkocheem swchtkeem Lihgo dseedataju beedriba ne-eelaidis ar puischeleem, kuri neprot wihra wahrdi nest un turet, bet dahwinahs sawu ustizibu tahdeem wihireem, us kureem war droshki palaistees latris zilwefs.

Kurſischueeli iſrikoja ſcha g. Zahnu deenā iſeſchanu ſakums. Genahkums bija nolemts tureenes jaundibinatai bibliotekai par labu, bet no ta tikai atlikahs kahdi desmit rbt. Publikas wahjā peedalischa-nahs pa dakai bija iſſkaidrojama ne wiſai jauka un leetaina laika dehl, pa dakai ari meklejama tanī buhſchanā, ka ſchahdi atklahti riſkojumi wehl deemſchehl puslihds iſweſhi un **Kurſiſchu** pagastā pirmo reis iſ-rihkoti; bet ihpaſchi peeminiams, ka raduſchees jau eepreeſch tai leetai ſihi pretineeki no Latweeschu paſchu puſes, kuru karſtala wehleſcha-nahs bija, labajam noluſkam zif eespehjams ſkahdet zaur wiſadu melu-runu iſlaſchanu un ſkahdigu agitaziju.

No Dursupes (Talsu apr.). Lihgsmei Lihgo-fwehtki tuwojahs. Man nogurušham zelineekam wehl garſch zelsch preelſchā, kamehr Dursupi fasnecgħu, kur zereju Lihgo-fwehtkus pawadit. Bet ne fas, lihgħmis prahs, zelsch labi weizahs un laimigi fasnedsu, ko weħlejox. Dursupē nonahkuscham, mans draugs J. Dumpf k. man pastahstija, ka „Dursupes Zahnu-beedriba“ Zahnu-deenā iſeſħot salumis. Man leels preeks, ka paſčha labakā laikā turp nogahjis, ka nu wareſhu ari Dursupneelu fadidhwi ewehrot. Zahnu wakar u nofihwojam meertgi mahja. Nedidreju ar wiſa apkahrinē neweenas Lihgo-dsejfmas f-kandinot, là tas gan pee mums Bidsejnē un jitās weetās Kursemē noteef. Zahnu deenā, tħu ap pulx. 5. pehz p., dewamees wiſi u fwehtku weetu, kura atradahs kahdas pahra wersies no Dursupes, jaunka behrju birsit. Bija preelſch atspirdiñafchanahs là flahjabs gaħdats, netruħka ne feeru ne meestina. Salumu-fwehtkus pawadija wairak ar rotukahm un danjoschanu. Kà dsirdeju, tad fchi beedriba u Dumpf kga. pamudina- fchanu til wehl preelſch pahri gadeem zehlu seħs, tadeħk nelu leelu ne-wareju no winas iſtrikojuma gaidit. Bet ne fas, katrai darbam ir-

saws eefahkums un eefahkums ir gruhts. Man jaleezina, fa Durs-
upneeki — zif pa to ihfu laizini wareju nogist — wed draudsigu fa-
dshwi un ja wini neapniks tahlač ženstees, warehs labu nahkaimibu
sagaidit. Tif nosjeheloju, fa tur wehl wifas teefas un pagasta dari-
šanas — fa man rakstu-wedejs teiza — teekot Wahju walodā us-
rasfitas. Wareja ari nogist, fa Wahju elementeem tur ir pahřwars
zaur to, la zif nezif mahzitec Wahju walodā ween wairak ūrunajahs.

Dursupes fainneekti jau pa dalki sawas mahjas eepirkuschi, pa dalki wehl us renti tura. Rentes wineem naw wišai augstas jamakha un feme žaurmehra nemot ir laba. Sahle un labiba ir ſhogad deef-gan brangi augufe. Ahholinsch, tāpat tur, kā ari tahtak us Kandawas puši, jau preefsch Zahneem noaplauts, bet leetaina laila dehl wehl dascham tagad gut us lauka, pa puſei ſapuwis. Kortans.

Bulgari tautas-weetneku sapulze uospreedus, suhtit deputaziju u Peterburgu, kas lai muhsu Keisaram issaka Bulgari tautas padewibu un pateizibu, dekt tahn daubj labdarishchanam, ar ko Kreewu Keisara Majestete schehligā prahīta Bulgari tautu tik bagatigi apbahwinajis.

Sahls uudoschanas un lopu mehris. Kreewu awise „Now. Brem.“ fahds semkopis aissrahda us to, ka lopu mehris, no kura Kreewija, bes Pinijas, Baltijas un daschahni seemeelu gubernahm, tilk beeschi top veemekleta, zelotees weenigi zaur to, ka pee lopu baroschanas leetojot pahraf mas sahls. Lopu apdroschina schana esot tilkai tur deriga, kur mehris tilkai retumeem parahdotees, het Kreewijja, kur mehris tilk beeschi plosotees, lopu apdroschina schanai esot mas swara. Tahlaak rakstitajs suhdsahs, ka polizeja mehra apspechanas sinā ne-ispildot sawu peenahlumu, peeshmedams, ka no polizejas puves ari nemās ne-esot eespehjams, mehri appeest. Jo funus un wilkus taischu ne lahda wihsē newarot atturet no sprahguscho lopu issafschanas un wiwu faulu apkahrt nefaschanas. „Zaur lopu mehri,” raksta minetas awises korespondents, „muhsu semkopji teescham aiseet bojā, nodoschanu parahdi aug, semneetu behrni mirst breetmigā mehrā, kas deemschehl iš muhsu statistikas naw redsams, kura tomehr peerahda, ka dīsimuscho skaitus par miruscho skaitu naw leelaks; ari Wetlankas mehris, kas muns ahrsemēs sagatawoja tilk dauds nepatikschana un tilk dahrgi maksaja, ari tas zehlahs zaureaugsto sahls nodoschanu.“ Rakstitajs leek preeskchā, scho nodoschanu atzelt un tahs weetā eewest petroleumma nodoschanu. „Lopu kopschana,” raksta korespondents tahlaak, „naw bes leelas sahls leetoschanas nemās domajama. Bet muhsu semneeki nespēhi ne saweem behrneem waijadīgā mehrā sahli dot un tapehz tad ari Kreewu lopi nemās nedabon ne-apeijami waijadīgahs sahls. Zaur to ari nahkahs, ka lopi tilk meeali fasslimst.“

„Molvai“ top sinots, la ahrsemēs topot Kreewu pastamarkas pakaltaisitas. Iau maijā pagahjušchā gadā Lomjschas gubernas Ostrowas pasta-nodalā atrada wehstules ar pakaltaisitahm markahm. Pee ismekleshanas tapa divi Schihdi apzeetinati, pee kureem ari pakaltaisitas markas atrada. Wehlak israhdiyahs, la markas top ahrsemēs taijisitas un tad Kreewijā eewestas. Par ščo atgadijenu top westa ismekleshang.

No Odesas. Kara-spehla un kara-materiala veščanas reh-
šinumi no Turku kara-saika ir tagad noſlehtgi; Odesas dſelſſzelam
iſmaſſaja pa wiſam 10 miljonus rubļu.

No Odesas fino „Golosam,” ta tur naigi ween ismehginot labibas kükainu kerschanas maschines. Esot jau 18 daschadas maschines ismehginatas, no kükahm par wislabahm israhdijschahs Wagnera, Jawurska un Odesas semstibas waldes maschines. Starp pehdejahm atkal esot Wagnera maschine ta labala, jo ar to warot libds 70 prozentes kükainu nokert un weens strahdneeks par deenu 8 libds 10 desjetinas nolasit. Odesas aprinki it ihpaſchi tschetri pagasti zaur labibas kükaineem zeetüschi. Skahdi gan wehl nemarot noteift, het ta tamebr istainſchot wairak ſimtu tubkſtoschu rublu.

No Nijewas. 3. julijā sahlahs schejeenes lara-teesā pēc at-
lahtahm durwim pēzās politiskas prozeses. Apšuhēseti ir: leitnāts
Kožakewitschs, leitnāts Romans Sundstrōms, fol.-registrators Ilga

Kretschetowitschs, muischneeks Kornelius Bagranowskij, kahda kol.-afesora dehls Stepans Schuitows, jemneeks Sewastjans Strogonows, Filips Dawidenko, Kijewas eedsihwotais Platons Gorfski, kahda titulehr-rahta dehls Jozefs Biltschanski, Alekanders Owtchiniows un jemneeks Jwans Subrischizi. — 6. julijs lata-teesä sahlahs atlal jauna politifa prozeſe. Apjuhdseti ir Malowiskis, Schissers, Stefanowitschs, Deutsches un beedri. Stefanowitschs un Deutsches peederejuſhi agrak pee tahi ſlepenahs ſabeedribas, kas Kijewas gubernā jemneekus uſmudinajusi uſ dumpi. Ar ſchihs beedribas darboschanos mehs eepasinaamees jau Tchigirinus jemneeku prahvā, kas neſen atpakaſ Kijewā tapa noveigta. Deutsches tapa jau pee Tchigirinas nemeereem apzeetinats, bet tam laimejahs, ar dascheem beedreem is zeetuma iſmukt. Neſen tas tapa Warſhawas tuwumā atlal nokeits. Ar augſchminetu personu, kā ari ar Fjihera, Weimara, Bogdanowitscha un Michailowa apzeetinajšanu, Solowjewa, Dubrowina, Afinski, Antonowa un Brandtnera noteesaſchanu uſ nahwi iun daschu zītu aſſiuhitiſhanu uſ Sibiriju, Kreewa waldiva ir, pehz Anglu avisēs „Daily News“ korespondenta domahm, dauds Kreewu dumpineeku wadomu, ja ari ne wiſus, dabujusi ſawā warā.

No Irkutskas. Austruma-Sibirijsas general-gubernatoris telegrafeerē eekslieetu ministerim: Es peetrihtu pilnigi wiſeem ſoleem, kahdus gubernas pahrwaldneeks 22. un 24. junijā iſzehluscho uguns-grehku ſinā ſpehris. Tapat ſhee ſoli, fa ari manas pawehles, kuras es dewu ois Baikala buhdams, ir iſpilditas. Schē walda pilnigs meers un klujums. Gedſhwotaji neſſ ſawu gruhto liſteni ar apbrihnojamu pazeetibu; apdeguſchee ir puſlihds apgahbati, zenas ir mehrenas, ſlimibu naw. Gewehrojams ir, fa uguns-grehki, kas uſſeela gabala wiſu ir iſnithzinajuci, Keiſara Majestetes iſglahbſchanai par peenianu uſbuhweto baſnizimu naw aprijuſchi; akmenu ehlas apbaſnizimu ir wiſas uodeguſchais; gubernas pahrwaldneeks ir par ſawu naigu rikloſchanos iſpelniſees ihpafchu uſſlaweſchanu. Es ruhejtos wiſadā ſinā, lai uguns-grehku zehloni waretu iſdibinat.

Permas pilfehtas aisdedsinataji esot, ka „Nedela“ sīno, par dalai fakerti. Tee esot masi puikas, kas iſteikuschi, ka winus mahzjizis pilfehtu aisdedsinat kahds bījučhais tſchinowneels Timofejejs Timofejewitsch jeb Platons Platonowitsch, bet iſtāis pawehleitajs esot bījis kahds ne-pafihstams ſweſchineeks, pec kura tſchinowneels tos aifwedis. Schi forteli puikas newarot usrahdit, tadehli ka tas winus fanehmis uſ eelas. Tſchinowneels Timofejejs Timofejewitschs esot fakerts, bet nepafihstamais pawehleitajs wehl ne-esot peenahkts. — Ar weenu wairak leelahs pērahdits, ka beidjamā lailā breežmigeeg uguns-greški Kreewijā zehluſjhees zaur laundaru rokahm.

Mo Kostromas rassia „Russ. Wed.“, sa tur rentes siperi ma-
sinajuschabs, jo ne-esot glujschi nelaahdas konfurenzes. Par desetinu
meschu un aranias jemes malsajot 5 gaddos tikai 8 rbt. rentes. Rentneels
nozertot wispirnis us nomiala jemes gabala buhdamo meschu, isdesinot
tad faknes un stumberus un eesehjot tweeschus, las tur loti labi augot.
Nahloschobs 4 gaddos sehjot zitu labibu, tamehr jeme ejot pebz notezeju-
scheem 5 rentes gadeem glujschi issuhulta. Tad to atsahjot atmata, us
luras atkal sahjot meschis augt. Bes tam wehl pee jemes nomaschanas
noteekot dasjas zitas nekahrtibas. Rentneeli leetajot diwreis leelatus
jemes gabalus, ne fa tee nomajuschi, jo jemes ihpaschneeli paechi mu-
schas neinsturotees un mijschun, fa ari meschu pahrwalditaji loti mihsot
dahwanas.

No Tulas. Amises „Rusl. Prawda“ korespondents brauzis preelsaj fahdahm tschetrpadamit deenahm zaur Protopopowas fahdschu. Naschlas-Wjaismas dsehsjela stanzijas tuwymä. Bijusi wehla naftis; wisa fahdscha likusees gulot. Te eeraduschees us zela balti gehrbuschees zilweli, kas stipri blaustijuschees. Bijuschas seewas, freklos ween gehrbuschahs, basahm fahjahn, nepihteen mateen. Minahm pa preelschu steigusees fahda wezene, swethestli un waflu swazi nesdama; minas pakat nahzejas bijuschas ar dalschahn un rungahm apbrunojuschahs, zitas atkal nesuichas salmus. Wilzeens gahis ahtri us preelschu un dseedajis fahdu traatu dseešmu. Usj pascha zela vidus tapuñ ar salmeem falurta uguns, ap kireu nu seewas fahlučhos danzot, uguni ar weenu no jauna uspuriadamas. Ko gan schi lehmoschanahs nosihmeja? Prasti issfaidrošans! Sahdschä bija lopi saßlimuschi, diwas gomis sau bija krituschas un tapehz — sehrgu dšina projam.

No Vaku. Var skahdi, ko siġeni Kubas apġabalā padarijuſchi, „Goloſe“ pasneids iċħahdas finas. Ir nopoſtitas lihds 25,000 deſetinas, to starpā lihds 10,000 deſetinas labibas. Ir siġenu iżnijbzina qanu darbojabs no 23. aprīla lihds 22. maijam il-deenas waia kienek 2000 iſrahħdneelu.

Politischs Jahrbüch.

G. M. Rīgā, 16. VII. Kreewijsas naudas-buhſchanas — tas
mums ar ūewiſchtu preeku jawehſti — palee arweenu jo labakas,
Kreewu rublis ahrſemēs ir dauds wairat wehrts ne fā wehl nesen un
muhsu walſis papihrus pat Anglijā jau labprahī mēlē un pehrk.
Turpretini ūewiſchtu ſhogad muhsu tehwija beehi ween teek peemelleta
ar leeleem un breenmigeem uguns-grehkeem, kas miljo neem rublu
mantas apriji. Kreewu awijses fahē nopeetni ſcho nebuhschanu pahr-
runat un nahē pee ſpreeduma, ka wiſai walſis eedſihwotaju ſabeedribai
jadaro pret ſcho poſtu, jadibina heedriba, kas uguns-grehkus nowehrſtu
un tai buhtu ja-iſplatahs pa wiſu leelo walſti; jadibina ſawwaligas
uguns-dſehſchanas-beedribas, jagahdā par droſchakeem uguns-kureem rc.
— Laiſs nu gan buhtu, ka muhsu tehwijas ſabeedriba moſtos un ar
mifeem ſpehkeem apkarotu ſcho breenmigo eenaidneefu, kas, ka ne kur
zitur, fremt pee tautas puhsinu augleem. — Muhsu mihtoais
Semes-tehws un wiņa augſtais nams ir pee miħlas weſelibaſ.
Keiſara Majestete nesen pulſtens 4. rihtā Zarskoje-Selā pahrlubkoja
kara-pultus un atrada wiſu teizamā fahrtibā. Munſuris willahs no
pulſt. 4—7 $\frac{1}{2}$.

Franzija. Prinjis Scherome Napoleon no bonapartisteem ir atsihts par Napoleonu familijas galvu un tamlihds par Franzijas waldbas-krehsla eenehmeju isdewigā brihdi. Winsch zeloschot us Angliju, zitr. leisarenei Eichenijai issazit ūku lihdszeetibū par winas dehla nahwi.

Anglija. Karsch ar Bulu-eescheem esot usluhlojams kā pa-beigts; Angli esot uswarejuschi. — Schint kārā kritusčam prinžim Napoleonam aribot Londonē zelt peeminas-stabu un -basnizi.

B
elgijas galwas-pilsehtā ir atrasti drukati sludinajumi, kuros issazīts ka īehnina nahve nospreesta, tadehļi ka tas paralītijis likumus, vēži kureem behrnu audzināchana un mahzīschana garīdsneeleem teik atnemta un nobota valdības finā. Izmeklēchana peerahdiņš, ka minētie sludinajumi nahv no jesuiteiem.

Wahzijas valstis waldbia jaunos muitas un tabaka-alkohes
likumus iau pasludinaiju.

N u m e n i j a ir dabujusi jaunas ministerus; lihds ar to sīrīts parlamentu uš mehnēti pahralaidis mahjās, lai apdomajahs tā sauktā schihdu leetā. Pa tam grib ari farunatees ar leelvalstībum, ka ūjis iegutajums būtū iisschīroms.

Bulgarijas valdība tē semes daļu pēc Donavas likusi jem
kara - līfumeem, tadeikt ka Muhamedaneeschu dīsimūna eedsīhwotāji
mehainojušči zelt dumpi, tīssīhdī ka Kreemu īsdati aīsuohiušči.

A t h i l d e s

M. Bahn. — **Sak.** ad. 1. Neweenam saimneekam nau oisleegts, jaur libgumu uskent naftas, to tas senal nau nesis; tadehe kontralts par taahdu libgumu ir spehla un nau apgahchanas. Kas muishas waldehm jadod pee zetu topschanas, to juhs ftaidri daboseet finat C. M. liblmu krahjumä. ad. 2. Nahds wihrs ir ap-nehances, us pilshiu aishwest mallu, to isdarijs winsch peenees kwaitanzi, la ehot nijsu usnemto mallu riltagi nodevis un nokeahwits un sanem norunato weschanas olgu; het wehlat peerahdahs, „ka winam no wedamas un pee aishwechanas apsiyhetas malas pee noboschanas pilsschä taahdi gabali jeb kutschi atlikuschi traib, lai gan kwaitanzi peenees, la riltigi nokeahwits — lam schis atlikums nu peeder, woj malkas vahrdewejam, waj virzejam, waj wedelam?“

Mehs domajam, la té bes schaubishchanahs ir swescha ihpaschuma peesawinashchana jeb ustizeta swescha ihpaschuma isschlehrschana, las pehz meer-leszuehscha strahpeslikumeem sodama. Peesawinatú un wehlak aistihlatu malla peeder tam, las to pirzis, jo tas par to jau aismalsafis. Minetá kritanje wainigo newar glahbt, to winsch neporeisi un it labi fñudams ir isdabojis un tadehk kritanzes isralititaju peerwili. Un tahde wihsé peerwili pee mallas nokrauschanas war it lehti; hanemot mallu newar tik ñmalti nomebrít la labibu — un vat labibu war wilstig eemebrít.

Mitteilungsredakteur: G. Mather

No zensures atwehlets, Rigā, 17. julijs 1879.

